

یادداشتی از زینب پاکپور؛

تاثیر فرهنگ‌سازی کتاب‌خوانی بر توسعه‌ی فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جامعه

بالا بردن سرانه‌ی مطالعاتی در کشور و ترویج کتاب و کتاب‌خوانی، یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه‌ی جوامع است؛ که با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های اصولی و اجرایی، می‌توان به نتیجه‌ی مطلوب رسید و شاهد رشد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بود.

به گزارش خبر، زینب پاکپور، در یادداشتی با عنوان "تاثیر فرهنگ‌سازی کتاب‌خوانی بر توسعه‌ی فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جامعه" به پایگاه خبری گزارش خبر آورده است:

حضرت علی(ع): به هر نسبت که دانش آدمی زیادت‌تر می‌شود، توجه خود را به نفس خویش افزون می‌کند و برای نیل به سعادت و صلاح سعی و کوشش خود را به کار می‌اندازد. (مستدرک ۲، ص ۳۱۰)

نحوه افکار و اندیشه‌های انسان طوری است که ممکن است فقط خواندن یک کتاب پایه اندیشه‌ها و افکار او را بر مبنای جدید و یادر مسیر خاصی قرار دهد و چه بسا ممکن است کتابی مسیر سرنوشت میلیون‌ها انسان را در راه مخصوص بیندازد. (اینشتین)

انسان با فراگیری حقایق و علوم: می‌تواند زیربنای عقاید، ذهن و رفتار خود را تغییر دهد و با تغییر باورها و افکار کهنه‌ی خود، رفتارهای سازنده‌ای را بروز دهد و فرد مفیدی برای زندگی خود و جامعه باشد. نظریه‌های متعددی درباره‌ی تغییر رفتار در روانشناسی بیان شده؛ طبق نظریه‌ی شناختی اجتماعی، بسیاری از رفتارهای انسان با مشاهده دیگران در محیط اجتماعی آموخته می‌گردند.

تاثیر کسب علم و دانش در زندگی هر فردی کاملاً قابل شهود است و ابعاد مختلف؛ شخصیتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را در بر می‌گیرد. ضرورت و اهمیت افزایش سرانه‌ی مطالعاتی در کشور ایجاب می‌کند تا با به کارگیری برنامه‌های اصولی و اجرایی، افراد را به سمت کسب دانش و ارتقای فردی سوق دهیم.

آمار و ارقام اعلام شده حاکی از آن است که سرانه‌ی مطالعاتی ایران اوضاع مطلوبی ندارد. برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های دولت در راستای فرهنگ‌سازی کتاب‌خوانی از طریق: رسانه‌ها، آموزش و پرورش، نهادهای دولتی و خصوصی، تبلیغات بیلبوردی، تابلوهای اعلانات، بن‌های تخفیف خرید کتاب، سیاست‌های تشویقی، احداث کتابخانه‌های به روز و مدرن و ... می‌تواند موثر واقع گردد.

اغلب در اماکن عمومی، افراد زمان زیادی را به بطالت می‌گذرانند؛ دولت می‌تواند با احداث ایستگاه‌های مطالعاتی رایگان، در ارتقای سرانه‌ی مطالعاتی نقش موثری ایفا کند. مجاب کردن سازمان و ارگان‌های خصوصی و دولتی، با ارائه‌ی تسهیلات به آنها در جهت احداث ایستگاه‌های مطالعاتی رایگان از دیگر روش‌های موثر است.

به طور کلی صدا و سیما می‌تواند نقش مهمی در گسترش و ترویج کتاب‌خوانی داشته باشد. ساخت برنامه‌های تلویزیونی، انیمیشن و فیلم‌هایی که در آنها رواج کتاب و کتاب‌خوانی در صدر موضوع قرار دارد؛ می‌تواند برنامه‌آگاه افراد تاثیرگذار باشد و با نمایش جنبه و آثار مثبت کتاب‌خوانی، افراد را به سمت افزایش مطالعه سوق دهد.

خانواده اولین و مهم‌ترین مامنی است که بخش اعظمی از شخصیت و هویت فرد، در آن شکل می‌گیرد. انسان در کودکی نسبت به سایر مراحل رشدی، آموزش‌پذیری بیشتری نسبت به محیط و خانواده دارد. اغلب کودک از کارهایی تقلید و پیروی میکند که والدین او آن را انجام میدهند؛ نه کارهایی که لفظی و به اجبار از آن خواسته شود، در واقع زمانیکه پدر و مادر ساعتی از روز را به مطالعه مشغول باشند، کودک نیز با الگوبرداری از آنها به مطالعه روی می‌آورد. والدین می‌توانند با خواندن قصه‌های شبانه در دوران کودکی، موجب تقویت فرهنگ کتاب‌خوانی در آنها شوند. از نظر روانشناسی اعطای پاداش موجب تقویت رفتار و تکرار آن در دراز مدت می‌شود؛ والدین می‌توانند برای خواندن کتاب جوایزی را در نظر داشته باشند یا از کتاب به عنوان هدیه برای کودکان خود استفاده کنند، تا با ایجاد حس خوب پاداش: تکرار رفتار کتاب‌خوانی را از جانب کودکان خود شاهد باشند. آموزش و پرورش نیز با در نظر گرفتن زنگ‌های مختص به مطالعه‌ی آزاد و یا در نظر گرفتن پاداش و جوایز، می‌تواند رفتار کتاب‌خوانی را در کودکان و نوجوانان تقویت نماید. همچنین احداث کتابخانه‌های مدرن و به روز می‌تواند نسل جوان را بر سر ذوق آورد و در افزایش سرانه‌ی مطالعاتی موثر واقع گردد.

زمانی یک کشور می‌تواند در ابعاد و حوزه‌های مختلف پیشرفت و توسعه یابد؛ که اعضای آن کشور متشکل از متخصصان، عالمان و دانش افروزان مجرب باشد. توسعه‌ی هر کشوری در گرو علم و دانش است. کشوری توسعه یافته و موفق خواهد بود که مردمانی آگاه و دانا آن را اداره کنند. دولت می‌تواند با سیاست‌گذاری‌های مناسب در جهت اعتلا و ارتقای سرانه‌ی مطالعاتی کشور نقش مهمی را ایفا کند و تاثیر آن را بر عوامل اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی شاهد باشد. نقش خانواده نیز در این فرهنگ‌سازی کاملاً مشهود و محرز است.